

Septuagesima

Pastor Johannes Rydh
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Predikan på distans, 13 feb 2022

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: Herre, himmelske Fader! Låt din helige Ande tala till oss idag genom Ordet. Bryt ner vårt egenrättfärdiga högmod, och giv oss istället av godhet din oförskyllda nåd så att vi, även om vi är odugliga och ovärdiga, får bli frälsta från synden och ta plats hos dig i den himmelska saligheten. Amen.

Predikotext: Matt. 19:27–30 (2 årgången)

Petrus tog till orda och sade till Jesus: ”Se, vi har lämnat allt och följt dig. Vad skall vi få för det?” Jesus sade till dem: ”Amen säger jag er: Vid pånyttfödelsen, när Människosonen sätter sig på sin härlighets tron, då skall också ni som har följt mig sitta på tolv troner och döma Israels tolv stammar. Och var och en som för mitt namns skull har lämnat hus eller bröder eller systrar eller far eller mor eller barn eller åkrar, han kommer att få hundrafalt igen och skall ärva evigt liv. Men många som är de första skall bli de sista, och många som är de sista skall bli de första.”

Guds oförskyllda nåd

Idag inleder vi förfastan under rubriken och predikotexten ”Guds oförskyllda nåd.” Det är nåden som vi inte har förtjänat, nåden som Gud ger oss gratis och för intet, utan att vi arbetat eller uppfyllt några bud. Det står alldeles klart att det är ett helt avgörande koncept i den kristna läran. Utan den oförskyllda nåden blir evangelium som ett tomt korthus som snabbt faller samman av tyngden av bekymrade människors samveten. Kvar blir endast en ihålig gärningslära som kräver budens fullkomliga efterlevnad och avsaknad av allt vad synd heter. Men alla människor är befleckade av synden sedan Adams fall, och kan inte komma ens i närheten av den felfria laguppfyllelsen som skulle krävas. David beklagar sig i Psaltaren: ”Se, i synd är jag född, och i synd

blev jag till i min moders liv. (Ps. 51:7) Att försöka vandra på lagens och gärningarnas väg leder ofrånkomligen till antingen självbedrägeri eller förtvivlan.

Men nu är vi inte hänvisade till bara lagen, eftersom Gud har uppenbarat sin nåd genom Jesus Kristus. Genom hans försoning på korset får vi vara kristna och medborgare i hans rike, ett nådens rike, om vi bara tror. Guds nåd är oerhört stor och underbar för den syndare som av lagen har förkrossats. *Ty så hög som himlen är över jorden, så väldig är hans nåd över dem som fruktar honom. (Ps. 103:11)* Nåden övertäcker alla våra synder, så att vi inför domstolen får stå såsom rättfärdiga och fläckfria.

Det är inte bara så att Gud ensamt har berett åt oss denna frälsning, utan han har också ensam givit den åt oss genom nådemedlen. Ingenstans har våra handlingar bidragit eller påverkat. Nåden är helt utan vår förtjänst, för annars skulle det inte vara nåd, såsom Paulus skriver: *Men om det var av nåd, så var det inte på grund av gärningar, annars vore nåden inte längre nåd. (Rom. 11:6)*

Så är frälsningen gratis, utan att vi betalar något. Men som dagens text säger innebär det kristna livet uppoffringar.

En kristen är beredd till uppoffringar

Petrus sade till Jesus: ”*Se, vi har lämnat allt och följt dig.*” (v. 27) Lärjungarna hade verkligen lämnat sina hem, familjer och yrken för att följa Jesus.

Sammanhanget till predikotexten är denna: Jesus hade precis talat med en rik ung man, som berömde sig själv över att hela livet ha hållit alla Guds bud. Men Jesus avslöjade hans kärlek till pengar genom att säga: ”Gå och sälj allt vad du äger och ge åt de fattiga.” Detta var en för stor uppoffring för mannen, som bedrövad gick iväg. Pengarna och ägodelarna hade för honom blivit en avgud. Och Jesus sade de välkända orden: ”*Det är lättare för en kamel att komma igenom ett synålsöga än för en rik att komma in i Guds rike.*” (Matt. 19:24)

Jesu uppmaning till mannen var inte ett allmängiltigt bud till alla människor. Men han såg in i mannens hjärta och visste att just kärleken till pengar var hans stora problem. Jesus ville visa att hans laguppfyllelse

inte var så fläckfri som han trodde.

Av andra behövde han inte kräva samma sak. När den rike Sackeus omvände sig lovade han självmant att betala tillbaka fyrdubbelt av det han orättmätigt tillskansat sig, och att ge bort hälften av vad han ägde. Hans agerande visade att han tagit till sig tron, och att penningbegäret inte längre hade samma grepp om honom.

Apostlarna fick en särskild kallelse att lämna sina borgerliga liv och bli hans följeslagare, men någon sådan kallelse att lämna hus och hem har inte Gud gett till alla kristna. Att självmant pålägga sig fatigdomslöften eller att bryta upp från det borgerliga livet och gå i kloster är att fåfängt följa människobud som inte har någon grund i Skriften.

Men en kristen kan bli kallad till andra slags uppoffringar för trons skull. Allt vad vi har, det har vi fått av Gud, och vi är endast hans förvaltare. När situationen så kräver måste vi vara beredda att låta Guds rike gå före allt annat. Allt som förhindrar vår helgelse är sådant som vi måste ge upp.

Att *"lämna hus eller bröder eller systrar eller far eller mor"* kan betyda att bli andligen åtskild från familjemedlemmar eller vänner som inte vill följa Jesus. Det kan vara smärtsamt, men vi måste låta Guds Ord gå före sådana familje- eller vänskapsband, eftersom de annars riskerar att locka oss bort från tron. Det betyder dock inte att vi ska överge dem i det borgerliga livet. En annan uppoffring kan vara att bli tvingad att lämna en kyrkogemenskap som inte längre lär rätt. Många vill gärna vara kvar bland sina kyrkliga vänner och bekanta, människor man kanske delat gudstjänstliv med en lång tid, även om läran inte riktigt är klar. Att ta steget och lämna orsakar ofta förakt och upprördhet, och innebär ofta att ge sig ut i ett osäkert sökande efter en ny kyrka, kanske för att hamna i en mycket liten skara. Det kan kosta att vara en kristen, och att vara mån om lärans enhet.

Framför allt måste en kristen vara beredd att ge upp alla tankar på den egna förträffligheten, självskheten och högmodet. För att kunna ta emot den oförskyllda nåden måste hon först bli överbevisad om sin syndiga natur.

Gud lovar riklig belöning för dem som följer honom

För en kristens uppoffringar lovar Jesus en riklig belöning: *"Och var och en som för mitt namns skull har lämnat hus eller bröder eller systrar eller far eller mor eller barn eller åkrar, han kommer att få*

hundrafalt igen och skall ärva evigt liv." (v. 29)

Det lönar sig alltså att vara en kristen, men inte nödvändigtvis med jordiska mått. En misstolkning i den riktningen är s.k. framgångsteologi, som lär att kristna som verkligen tror ska nå ekonomiskt välstånd, god hälsa och karriär. En kristen kan förstås få just sådana gåvor, men vi har inte ett löfte om det.

Den största belöningen är förstås själva frälsningen och det eviga livet, som Gud lovar åt alla som tror på honom. I parallellstället hos Lukas talas det också om hur Gud ska ge mångdubbelt igen redan i den här världen. Att känna visshet om frälsningen är i sig en stor gåva, en frid som övergår allt förstånd. Det är som ett förskott på det eviga livets arvedel (Ef. 1:14). Vi får också uppleva gemenskap med andra troende, och många andra goda gåvor.

Men hur kommer det sig att Jesus talar om lön? Har vi inte nyss sagt att frälsningen kommer endast av Guds nåd?

Petrus sade: *"Se, vi har lämnat allt och följt dig. Vad skall vi få för det?"* (v. 27) Det låter ju närmast som ett eko av den rike mannens självbelåtna egenrättfärdighet, med åberopning av de egna gärningarna och förväntande av belöning för sina ansträngningar. Man kunde därför förvänta sig att Jesus istället skulle tillrättavisa Petrus, något i stil med vad den rike mannen fick höra.

Och i episteltexten skriver Paulus om det eftertraktade priset som vinnaren på tävlingsbanan får: *"Spring så att ni vinner det."* (1 Kor. 9:24) Han skriver att vi ska träna hårt och kämpa för att vinna seger. Är det då inte gärningslära?

Vi måste först slå fast att den lön som Jesus utlovar inte kommer av lärjungarnas lydnad och fromhet i övergivandet och efterföljandet. Det var Jesus som utvalde och kallade lärjungarna, och inte lärjungarna som sökte upp Jesus. Som han sade om kamelen och synålsögat: *"För människor är det omöjligt, men för Gud är allting möjligt."* (Matt. 19:26) Det var av Guds nåd som de fick ta del av tron, och det var i denna tro som de villigt följde Jesus. Kristen blir man inte av gärningar, utan av nåd. Både frälsningen och efterföljelsen vilar på nåden. Den som har fått nåden och blivit omvänd till ett nytt liv börjar också göra goda gärningar. Och sådana gärningar, i kraft av den oförtjänta frälsningen, vill Gud gärna ge lön för.

Skillnaden mellan Petrus och den rike unge mannen är alltså att Petrus hade tron, och det var på grund av tron som lärjungarnas uppoffringar skulle få sin belöning.

Samtidigt är Jesu ord till Petrus också en förmaningens ord när han säger: *"många som är de första*

skall bli de sista, och många som är de sista skall bli de första.” (v. 30) Dessa ord är också inledningsorden till likelsen om vingårdsarbetarnas lön, som vi hört i dagens evangelium. Med detta vill Jesus varna Petrus för att tänka så om lönen att det är för hans egna gärningars skull, för då går han miste om den.

”De första” är de som anser sig vara rättfärdiga genom egna gärningar, och de står ofta högt i anseende i världen för deras fromma liv, men i himmelriket anses de för intet. De ska bli de sista. Men de som förlitar sig på Kristi rättfärdighet – de som i världen ofta är bespottade och föraktade – de ska upphöjas till salighet och få evigt liv. Vi ser dessa ord i en annan form i kapitel 23, där han säger till fariséerna: *”Var och en som upphöjer sig skall bli förödmjukad, och var och en som ödmjukar sig skall bli upphöjd.” (Matt. 23:12)*

Om man tror sig förtjäna nåden och belöningen genom sina gärningar, då går man miste om lönen. Ty det är en lön av Guds godhet – en nådelön.

Amen.

Bön: Herre vår Gud, himmelske Fader, du som genom ditt heliga ord har kallat oss alla till arbetare i din vingård. Vi ber dig: Giv oss din helige Ande, så att vi troget arbetar i vår kallelse och lyder din vilja. Hjälp oss att sätta vårt hopp endast till din nåd, som du har uppenbarat för oss genom din Son Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt Ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans Helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan Ordets görare, och dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod, in till änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.